

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Замшанівського ліцею

Протокол № 1 від 01.09. 2022р.

Зі змінами

Протокол № 1 від 02.09. 2024р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора

Замшанівського ліцею

№ 118 від 01.09. 2022р.

зі змінами

№ від 02.09.2024р.

Директор

М.Денисюк

ПОЛОЖЕННЯ

про внутрішню систему забезпечення якості освіти

Замшанівського ліцею Забродівської сільської ради

Внутрішня система забезпечення якості освіти Замшанівського ліцею

ВСТУП

I. Загальні положення

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» (стаття 41. Система забезпечення якості освіти).

Внутрішня система забезпечення якості включає:

- стратегію та процедури забезпечення якості освіти;***
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;***
- критерії, правила і процедури оцінювання учнів;***
- критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;***
- критерії і процедури забезпечення антибулінгової програми;***
- критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників;***

II. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти

1. Стратегія забезпечення якості освіти базується на наступних принципах:

- принцип цілісності, який полягає в єдності усіх видів освітніх впливів на учня, їх підпорядкованості головній меті освітньої діяльності, яка передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності;**
- принцип відповідності Державним стандартам загальної середньої освіти;**
- принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;**
- принцип відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.**

2.Забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- функціонування системи формування компетентностей учнів;**
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників, посилення кадрового потенціалу закладу;**
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.**

3.Система контролю за реалізацією процедур забезпечення якості освіти включає:

- самооцінку ефективності діяльності із забезпечення якості освіти;**

- моніторинг якості освіти.

4. Завдання моніторингу якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом в закладі;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в закладі.

Моніторинг здійснюють:

- директор закладу та його заступники;
- засновник;
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;
- органи самоврядування, які створюються педагогічними працівниками, учнями та батьками;
- громадськість.

Основними формами моніторингу є:

- проведення контрольних робіт;
- участь учнів у I та II, III етапі Всеукраїнських предметних олімпіад, конкурсів;
- перевірка документації;
- опитування, анкетування;
- відвідування уроків, заходів.

Критерії моніторингу:

- об'єктивність;
- систематичність;
- відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу;
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості).

Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу в ліцеї;
- покращення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних об'єднань вчителів, нарадах при директору, засіданнях педагогічної ради.

Показники опису та інструментів моніторингу якості освіти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності – якісний і кількісний склад, професійний рівень педагогічного персоналу;
- контингент учнів;
- психолого-соціологічний моніторинг;
- результати навчання учнів;
- педагогічна діяльність;

- управління закладом;
- освітнє середовище;
- медичний моніторинг;
- моніторинг охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- формування іміджу закладу.

Стандарти і критерії оцінювання основних напрямків внутрішньої системи забезпечення освіти закладу.

№ п/п	Стандарт	Основні напрямки, які підлягають оцінюванню	Орієнтовні критерії для самооцінювання
Розділ I. Освітнє середовище закладу			
1.1.	Забезпечення безпечних та комфортних умов для навчання та праці	- Дотримання санітарних вимог та нормативних актів; - безпека життєдіяльності; - спеціальне навчальне обладнання; - бібліотека; - здоров'язбережувальна компетентність школи; - наявність і безпечність інтернету.	· Приміщення, територія школи облаштовані та обладнані з урахуванням принципів універсального дизайну і розумного пристосування, санітарно-гігієнічних вимог; забезпечена фізична доступність архітектурних елементів будівлі та території. · Учасники освітнього процесу знають вимоги охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій та дотримуються цих вимог і правил. · Педагогічні працівники обізнані з правилами реагування у разі, якщо учасник освітнього процесу травмується та/або в нього раптово погіршиться самопочуття, і вживають необхідних заходів у таких ситуаціях. · Дизайн освітнього середовища функціональний та адаптивний, що дає змогу максимально ефективно використовувати приміщення й територію закладу в освітньому процесі. · Заклад освіти забезпечений обладнаними навчальними та допоміжними приміщеннями, кабінетами, лабораторіями та засобами навчання, зокрема підручниками, дидактичними матеріалами, обладнанням, для реалізації освітньої програми. · Бібліотека функціонує як інформаційний центр закладу освіти. · У закладі освіти створені умови для здорового харчування учнів. · Освітнє середовище закладу мотивує учнів оволодівати ключовими компетентностями та спонукає їх вести здоровий та екологічний спосіб життя. · У закладі створені умови для безпечного використання інтернету, формування інформаційно-цифрових компетентностей, зокрема навичок безпечної поведінки та кібербезпеки.
1.2.	Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації	- Комфортне психологічне середовище; - міжособистісна взаємодія учасників освітнього процесу; - протидія булінгу; - правила поведінки; - партнерство і повага; - психологічний супровід.	Заклад освіти веде активну політику щодо профілактики насильства — має антибулінгову програму, кодекс безпечної школи тощо. Політику щодо профілактики насильства приймають усі учасники освітнього процесу. Вони ознайомлені з відповідною програмою чи кодексом. · У закладі освіти розроблені чіткі й зрозумілі всім учасникам освітнього процесу правила поведінки, що базуються на взаємній повазі. · Керівництво закладу, педагогічні працівники володіють методиками раннього визначення ознак фізичного і психологічного насильства, зокрема такого, як булінг і мобінг, та знають, як реагувати на їх прояви. За потреби заклад освіти звертається по допомогу до поліції, соціальної служби тощо. · У закладі освіти учні можуть отримати

			психологічні консультації та психосоціальну підтримку. · У закладі освіти налагоджена робота з батьками із запобігання насильству щодо дітей, булінгу, кібербулінгу тощо, а також робота з подолання цих проблем.
1.3.	Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору	- Інклюзивні цінності; - адаптація; - взаємодія з ІРЦ; - взаємодія з батьками.	·Заклад освіти забезпечує рівний доступ до навчання усім дітям. ·Заклад освіти культивує повагу до прав людини та протидіє будь-яким проявам дискримінації. ·У закладі розроблені та втілюються підходи для комфортної адаптації та інтеграції учнів до освітнього процесу, а також власні підходи до комфортної адаптації нових працівників. ·У закладі достатня кількість працівників для надання необхідної підтримки учням з особливими освітніми потребами. ·Заклад піклується про те, аби учні з особливими освітніми потребами були забезпечені необхідними корекційно-розвитковими послугами. ·Педагогічні працівники впроваджують методики і технології для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. ·У педагогічному колективі сформована культура співпраці, педагоги дотримуються командного підходу щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами. ·Заклад співпрацює з інклюзивно-ресурсним центром і залучає його фахівців для розроблення індивідуальних програм розвитку та психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі. ·Заклад освіти підтримує зв'язок з родинами учнів з особливими освітніми потребами, залучає їх до команди фахівців з розроблення індивідуальних програм розвитку та надає іншу необхідну підтримку під час навчання.

Розділ II. Система оцінювання здобувачів освіти

2.1.	Заклад використовує систему оцінювання як інструмент спостереження за навчальним поступом учня та індикатор вдосконалення якості освіти	- обізнаність з критеріями оцінювання; - підходи до оцінювання; - динаміка показників	· У закладі освіти оприлюднені критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів і курсів робочого навчального плану, розроблені відповідно до нормативних документів, освітньої програми закладу освіти та на основі компетентнісного підходу. · У закладі освіти аналізують результати та динаміку навчальних досягнень учнів, на основі яких готують аналітичні документи та приймають рішення про підвищення якості освітнього процесу, мотивації навчальної діяльності учнів.
2.2.	У закладі освіти відкрита, прозора і зрозуміла для учнів система оцінювання	- Обґрунтування; - дотримання ак.доброч.; - формувальне оцінювання	· Учні отримують вичерпну інформацію щодо критеріїв оцінювання навчальних досягнень і розуміють їх. · Під час оцінювання навчальних досягнень учнів учителі дотримуються принципів академічної доброчесності, і, відповідно, заохочують учнів дотримуватися її. · У закладі використовують формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів, спрямоване відстежувати індивідуальний прогрес кожного учня.
2.3.	Спрямованість системи оцінювання на	– відстежування прогресу; - вплив на активність життєвої	· Учні задоволені освітнім процесом і тим, як їхні досягнення оцінюють у закладі освіти. · Заклад освіти розвиває в учнів почуття відповідальності за результати власної освітньої

	формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до само оцінювання	позиції; - сприяння формуванню ціннісних орієнтирів та чіткої громадянської позиції.	діяльності; учні здатні оцінити свої можливості й ставити цілі особистісного розвитку. · Учні виявляють громадянську активність та ініціативу, беруть участь у житті класу, закладу освіти, місцевої громади, суспільства загалом. · Отже, оцінювати результати навчання у закладі освіти слід за трьома стандартами: навчальний поступ учня як індикатор якості освіти, прозорість системи оцінювання навчальних досягнень та особистісна відповідальність учнів за результати навчання.
Розділ III. Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу			
3.1.	Педагогічні працівники спрямовують свою діяльність на оволодіння учнями ключовими компетентностями через використання сучасних технологій в освітньому процесі	- Зорієнтованість на формування ключових компетентностей; - враховування індивідуальної освітньої траєкторії кожного учня; - наскрізний процес виховання.	Педагогічні працівники: • застосовують компетентнісний підхід у викладанні та використовують різні форми і методи проведення навчальних занять, які спрямовані на творчий розвиток учнів, їх самостійну та аналітичну роботу; • розробляють індивідуальні освітні траєкторії учнів; • забезпечують наскрізний процес виховання, який формує загальнолюдські цінності, сприяє розвитку патріотизму.
3.2.	Педагогічні працівники закладу планують свою роботу та прогнозують результати своєї діяльності	- раціональний розподіл навчального матеріалу; - критерії оцінювання; - об'єктивність оцінювання; - зовнішні і внутрішні моніторинги.	· Педагоги розробляють навчально-тематичні програми, календарно-тематичні плани з предметів і курсів, зміст яких відповідає Державним стандартам загальної середньої освіти та враховує умови й специфіку роботи закладу освіти. · Педагоги використовують наявні, а також розробляють і оприлюднюють нові критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, що відповідають нормативним документам і компетентнісному підходу, а також інформують учнів про ці критерії. · Результати зовнішніх моніторингів, державної підсумкової атестації корелюють з підсумковим оцінюванням навчальних досягнень учнів з предмету (курсу).
3.3.	Забезпечення підвищення рівня професійної компетентності та майстерності педагогічних працівників	- Напрями професійного зростання; - система мотивації педагогів; - участь у дослідницько-експериментальній роботі; - створення власних освітніх продуктів; - використання ІКТ; - обізнаність з нормативно-правовими актами в галузі освіти; - володіння державною мовою.	Педагогічні працівники: · підвищують свою кваліфікацію, проходять чергову атестацію, сертифікацію; · дотримуються у професійному зростанні стратегії, специфіки роботи та освітньої програми закладу освіти; · беруть участь у дослідницько-експериментальній роботі, в освітніх проектах, робочих групах, залучаються до роботи як освітні експерти; · мають оприлюднені публікації та розробки, створюють власний освітній продукт, беруть участь в обміні досвідом; · використовують інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі; · обізнані з вимогами нормативно-правових актів у галузі освіти та дотримуються їх; · використовують виключно державну мову під час навчальних занять та в позаурочний час, а також послуговуються науковою і педагогічною термінологією українською мовою.

3.3.	Діяльність педагогічних працівників ґрунтується на партнерстві між учнями, вчителями і батьками	- конструктивні комунікації; - постійний діалог з батьками; - всебічна підтримка педагога; - співпраця педагогів, командна робота.	В освітній діяльності педагогічні працівники: · надають всебічну підтримку учням та застосовують індивідуальний підхід у роботі з ними; · взаємодіють з батьками щодо питань удосконалення освітньої діяльності, забезпечують постійний зворотний зв'язок; · співпрацюють з колегами, обговорюють з ними проблеми та реалізують спільні проекти;
3.4.	Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти відбувається на засадах академічної доброчесності	- дотримання академічної доброчесності; -, стимулювання учнів до дотримання ак.доброч.	В освітній діяльності педагогічні працівники: · організовують свою роботу на засадах академічної доброчесності, спонукають учнів дотримуватися цих норм в освітній діяльності.

Розділ IV. Управлінські процеси у закладі

4.1.	Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань	- наявність і якість локальних документів (положень, програми розвитку, концепцій тощо), спрямованих на удосконалення діяльності закладу.	· У закладі освіти затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності · У закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку та з урахуванням освітньої програми · У закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти · Керівництво закладу освіти планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання
4.2.	Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм	- Рівень психологічного комфорту; - прозорість діяльності	· Керівництво закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів світи, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру · Заклад освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність
4.3.	Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників	- Текучість кадрів; - система заохочення; організація підвищення кваліфікації учителів.	· Керівник закладу освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми · Керівництво закладу освіти за допомогою системи матеріального та морального заохочення мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності · Керівництво закладу освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників
4.4.	Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі	- Врахування потенціалу всіх учасників освітнього процесу при прийнятті рішень; - громадське самоврядування; -	· У закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу · Управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу · Керівництво закладу освіти створює умови для розвитку громадського самоврядування · Керівництво закладу освіти сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їх участі в житті

3.1	Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти (наявність, формат планування, самоаналіз, врахування потенціалу класу, цілісність планування, створення веб-ресурсів, використання ІКТ)	+			+	+				+	
3.2	Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників (самоосвіта, інноваційна діяльність педагогів)			+							
3.3	Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти (рівень партнерства «учитель –учень – батьки); зворотній зв'язок учителя з учнями і батьками; наставництво)	+				+					+
3.4	Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності (дотримання академічної доброчесності, стимулювання учнів до дотримання ак.доброч.)				+				+		
Розділ IV. Управлінські процеси у закладі											
4.1	Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань (наявність і якість локальних документів (положень, програми розвитку, концепцій тощо), спрямованих на удосконалення діяльності закладу).	+									+
4.2	Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм (рівень психологічного комфорту; прозорість діяльності)										+
4.3	Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників (текучість кадрів; система заохочення; організація підвищення кваліфікації учителів)		+								+
4.4	Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою (врахування потенціалу всіх учасників освітнього процесу при прийнятті рішень; громадське самоврядування; мобільність режиму роботи школи)										+
4.5	Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності (впровадження політики академічної доброчесності, антикорупційні заходи)										+

III. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності учнями;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності учнями передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники закладу можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності учні можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

IV. Критерії, правила і процедури оцінювання учнів.

Нормативно-правові акти, що регулюють оцінювання учнів у системі загальної середньої освіти:

- орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи (наказ МОН України від 19.08.2016 № 1009;
- методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 13.07.2021 № 813);
- наказ від **02.08.2024 № 1093** «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН від 13.04.2011 № 329);
- наказ Міністерства освіти і науки України від 05.05.2008 № 371 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»;

Компетентнісна освіта орієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь здобувачів освіти.

Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень самого учня.

Метою навчання є сформовані компетентності. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів. Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

-формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);

-констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);

- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Зміст, засоби й методи навчання спрямовуються на досягнення, визначені Державним стандартом базової середньої освіти, й обов'язкових результатів навчання, яких учні мають досягнути в процесі навчання. Основними видами оцінювання є формувальне, підсумкове та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання використовується для визначення динаміки розвитку окремого учня / учениці і класу загалом та адаптування навчального процесу до потреб учнів / учениць (результати такого оцінювання не сумуються, не накопичуються, за ними не обчислюється середнє тощо). Поточне оцінювання є формувальним та дає змогу вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Формувальне оцінювання, або оцінювання в процесі навчання, здійснюється з використанням різних форм (самооцінювання, взаємооцінювання (оцінювання роботи в групах / парах, під час захисту проєктів, оцінювання вчителем / учителькою з використанням карток, піктограм, вікторин, інтелект-карт, шкалювання, портфоліо результатів навчальної діяльності учнівства тощо), що спрямовуються на відстеження особистісного розвитку учня / учениці. Ведення зошитів оцінюється від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботу. У разі відсутності учня на уроках протягом місяця в стовпці за ведення зошита зазначати «н/о» (немає оцінки).

До кожного виду формувального оцінювання вчителі мають розробити критерії оцінювання та ознайомити з ними учнів.

При здійсненні формувального оцінювання вчителі мають:

- забезпечити ефективний зворотній зв'язок з учнями/ученицями;
- стимулювати активність учнів/учениць у процесі власного навчання;
- корегувати процес навчання з урахуванням результату оцінювання;
- визначати вплив оцінювання на мотивацію та самоутвердження учнів, які, у свою чергою, впливають на навчання;
- формувати в учнів уміння оцінювати свої знання самостійно.

Під час укладання календарно-тематичного плану вчителі повинні визначити дату проведення КПР з метою перевірки рівня сформованості певної групи загальних результатів (ГР). Підсумкове оцінювання (КПР) вчителі мають здійснювати періодично після вивчення кожної теми. У класному журналі в графі «Зміст уроку» фіксується проведення комплексної підсумкової роботи із зазначенням груп результатів, які включені в дану КПР, середній бал в колонці із прізвищем учня / учениці не рахуємо, а виставляємо у колонки з відповідними групами результатів(ГР)

після КПР. При відсутності учня/учениці на уроці під час проведення КПР, вчителі мають надати учню/учениці можливість виконати дану роботу в інший відведений час.

Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення учитель/учителька можуть встановлювати самостійно протягом теми. Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду (теми). Завдання для оцінювання повинні добирати так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної групи результатів (ГР) освітньої галузі.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснювати за групами результатів навчання із урахуванням Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти та Критеріїв оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, що затверджені наказом МОН від 02.08.2024 № 1093.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр. Семестрова оцінка може бути скоригованою. Оцінку за рік виставляють на підставі семестрових оцінок.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року. Річне оцінювання також може бути скоригованим. Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень. Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти. «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. «Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою Замшанівського ліцею.

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. *Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за доцільне використання в різних ситуаціях отриманої інформації з різних джерел; виконання пошукових, творчих завдань, зокрема під час роботи в групі; адаптацію різних способів виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахування ризиків й прогноз наслідків; виступ посередником у спілкуванні, демонстрацію толерантності до різних поглядів і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: усного висловлювання; аудіювання; усного переказу; усного твору; есе в усній формі; діалогу.

Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за оцінку різних текстів / медіатекстів інформацію, доцільне використання її в різних ситуаціях; виконання пошукових, творчих завдань, виявлення оригінальності, зокрема під час роботи в групі; адаптацію різних способів виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахування ризиків й прогнозування наслідків; переконливість та аргументація позиції щодо прочитаного / переглянутого, виявлення толерантності до різних поглядів.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: читання мовчки, читання вголос, переказ; ідейно-художній аналіз твору; створення ментальних карт; цитатна характеристика образів, інтерв'ю (із героєм, письменником тощо).

Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за створення власних висловлень різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахування мети та адресата, запис їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискусії в цифровому середовищі; самостійний аналіз власного тексту з огляду на його цілісність, повноту, завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригування й уточнення (за потреби); вільне використання мовних засобів, зокрема експериментує з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час написання: переказу; твору; есе; диктанту.

Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за наукову інформацію отриману з різних джерел про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, доцільне використання її в дослідницькій і творчій діяльності; виконання самостійних або групових дослідницьких завдань (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінальність використання мовних засобів для втілення творчих задумів; узгодження різних позицій щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: тестових завдань; проєктної діяльності; створення ментальних карт.

Група результатів 1. *Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за повноту розуміння та аналіз змісту прочитаного чи прослуханого тексту, інформативних чи розповідних бесід, оголошень, інструкцій чи історій. Розуміння основної інформації прочитаних чи почутих більш розгорнутих та складніших текстів (статей, історій тощо) відповідного рівня. Виконання завдань правильно. При письмовій та усній взаємодії загалом уміло використовує повсякденну лексику належним чином та вживає прості граматичні форми.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час аудіювання та зорового сприймання – читання. Видами діяльності є: робота з текстами (статтями, історіями, оголошеннями, інструкціями), аудіотекстами, виконання тестових завдань.

Група результатів 2. *Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за вживання складних конструкцій з добре заученими висловлюваннями.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час писемної взаємодії -письма (зв'язаного з усним мовленням). Видами діяльності є: вправи на граматику та лексику, написання міні- диктантів, повідомлень, листів, запрошень, есе, статей, створення блогів, чатів, замовлення товарів, послуг, формування питань та відповідей по вивчених темах, виконання тестових завдань.

Група результатів 3. *Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за уміле використання у письмовому та усному мовленні повсякденної лексики належним чином та вживання простих граматичних форм та вживання складних конструкцій з добре заученими висловлюваннями.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час усної взаємодії - говоріння.

Види діяльності: розповідь (діалогічне і монологічне мовлення), висловлення власних думок, бесіди, творчі тематичні проекти, аналіз життєвих ситуацій, формування питань та відповідей по вивчених темах, (використання граматичних та лексичних структур в мовленні), проектна діяльність(статті, оповідання, блоги), самооцінювання, взаємооцінювання.

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. *Орієнтується в історичному часі та просторі, виявляє взаємозв'язки подій і явищ.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за застосування здобутих знань й практичних вмінь щодо історичного часу і простору, усвідомлення ризиків і прогнозів наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, в парі або групі; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; розкриття взаємозв'язків та ступінь суспільного розвитку);

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: проєктної діяльності (навчально-пізнавальна, дослідницька, пошукова, творча), виконання завдання на моделювання.

Група результатів 2. Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за відбір й аналіз історичної/суспільствознавчої інформації, отриманої із різних самостійно вибраних джерел; формулювання й зіставлення виявлених проблем в минулому й сьогоденні, оцінку інформації за самостійно обраними алгоритмами/критеріями; встановлення причинно-наслідкових зв'язків між історичними / суспільними подіями, явищами, процесами; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: роботи з текстами, медіатекстами, аналізу інформаційних джерел з теми, постановка запитань, пошук відповідей на запитання, графічні тематичні проєкти, розв'язування ситуаційних навчальних задач, складання списку інформаційних ресурсів на задану тему, практична робота.

Група результатів 3. Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за модуерацію обговорення суспільно значущих тем; пропонування альтернативних варіантів для розв'язання суспільно значущих проблем, їх оцінку; ініціацію, планування та організацію співпраці, залучення інших до реалізації заходів та проєктів, оцінку результатів.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: створення проєктів (творчі тематичні, лепбуки) розв'язування ситуативних задач, творчі завдання (написання тематичних постів до соціальних мереж, дискусійні клуби).

ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. Проводить дослідження природи /Досліджує природу.

Оцінювання першої групи результатів складається із оцінок, отриманих за вміння виявити і сформулювати дослідницьку проблему, спланувати дослідження, виокремити, проаналізувати, кроки дослідження, зафіксувати спостереження, виконати навчальні проєкти, змодельовати природне явище або об'єкт, сконструювати приладдя тощо.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: виконання лабораторних і практичних робіт, практикумів з розв'язування експериментальних (дослідницьких) завдань, вимірювань, дослідів і спостережень, польових робіт, навчальних проєктів, моделювань і конструювань та інших видів робіт пов'язаних з умінням досліджувати природу.

Група результатів 2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію.

Оцінювання другої групи результатів, що стосуються вміння здійснювати пошук й опрацьовувати інформацію слугують оцінки за пошук, порівняння, зіставлення, узагальнення, оцінювання інформації, представлення інформації в різних формах, перетворення одного виду інформації в інший.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: роботи із *текстом, схемами та малюнками (на основі тексту скласти таблицю, схему, позначити об'єкти тощо); використання на уроках QR-кодів, різних цифрових сервісів, додатків, платформ; робота з навчальною літературою (підручники, посібники); робота з науково-популярною літературою (довідники, енциклопедії, словники, наукові статті).*

Група результатів 3. Усвідомлює закономірності природи.

Оцінювання третьої групи результатів з усвідомлення закономірностей природи переважно ґрунтується на умінні учнів і учениць застосовувати науковий апарат природничих наук для пояснення природних і технічних явищ і об'єктів.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під: час розв'язування задач, відповідей на запитання за змістом вивченого тощо.

ІНФОРМАТИЧНА

Група результатів 1. Працює з інформацією, даними, моделями.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за усвідомлене використання інформації, отриманої з різних джерел, в різних ситуаціях та порівняння та зіставлення її.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: роботи із *текстом, схемами та малюнками (на основі тексту скласти таблицю, схему, позначити об'єкти тощо), виконання тестових завдань.*

Група результатів 2. Створює інформаційні продукти.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організацію співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: створення проєктів, індивідуальних та групових робіт, творчих завдань.

Група результатів 3. Працює в цифровому середовищі.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; аналіз власних навчальних дій,

планування свого подальшого навчального поступу; ініціація, планування та організація співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час виконання практичних робіт.

Група результатів 4. Безпечно та відповідально працює з інформаційними технологіями.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за оцінку безпеки та відповідальності; за потреби надає роз'яснення іншим учасникам щодо безпечної та відповідальної поведінки.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: розв'язання ситуативних задач, тестових завдань.

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. Досліджує ситуації та створює математичні моделі.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за ініціацію дослідження проблемної ситуації; оцінювання інформації отриманої з різних джерел, порівняння та зіставлення її; усвідомлене використання інформації в різних ситуаціях; самостійне створення різних математичних моделей проблемної ситуації; планування різних способів розв'язування проблемної ситуації та вибір з них найраціональнішого.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: виконання тестових завдань з вибором правильної відповіді; завдання з декількома пунктами, у яких різні типи отриманих результатів; задач, які можна вирішити декількома способами; завдання на знання математичних означень, понять, термінів, формул; завдання на побудову схем, графіків, таблиць.

Група результатів 2. Розв'язує математичні задачі.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організація співпраці в групі для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: розв'язування математичних задач; задач які мають два і більше запитання; завдання на встановлення відповідності; життєві задачі.

Група результатів 3. Інтерпретує та критично аналізує результати.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за аналіз отриманих результатів та з'ясування наявності альтернативних розв'язків; виступ посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонстрацію толерантності до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: проєктів, індивідуальних та групових робіт (з подальшим їх розбором та аналізом); творчих завдань; опитування для оцінки власних результатів. Наприклад, після виконання письмової роботи можна запропонувати просте анкетування, яке дасть змогу з'ясувати в кожного з них, наскільки легкою\важкою була для них робота та чи впевнені вони у правильності розв'язку.

СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. Безпека. Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за аналіз інформації отриманої з різних джерел, порівняння та зіставлення її; використання та усвідомлення інформації в різних ситуаціях; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організація співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: робота з текстами, медіатекстами, формування питань та відповідей до вивчених тем, виконання тестових завдань.

Група результатів 2. Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за аналіз інформації отриманої з різних джерел, порівняння та зіставлення її; усвідомлене використання інформації в різних ситуаціях; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; виконання дослідницьких / творчих завдань щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: бесіди, мозкові штурми, дискусії в групах, створення лепбуків, виконання тестових завдань, проєктна діяльність, вікторини.

Група результатів 3. Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за інформацію щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки, отриману з різних джерел, порівняння та зіставлення інформації; усвідомлене використання інформації в

різних ситуаціях; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків й прогнозування наслідків; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організацію співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; виступ посередником у спілкуванні, демонстрацію толерантності до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: *аналіз життєвих ситуацій, рольові ігри, дебати, інсценування, проєктна діяльність, розв'язування проблемних питань, самооцінювання, взаємооцінювання.*

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів 1. *Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності.*

Оцінювання даної групи результатів здійснюється за оцінку учнем/ученицею отриманої інформації з різних джерел, порівняння та зіставлення її; генерування суб'єктивної нової ідеї, спираючись на власні знання та судження, пропонування покращення ідеї/ теми проєкту; застосування здобутих знань й практичних вмінь, аргументування мети проєкту та планування проєктно-технологічної діяльності, усвідомлює та описує ймовірні труднощі і ризики у процесі реалізації задуму в готовий продукт/ послугу; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; розроблення критеріїв, яким має відповідати об'єкт проєктування та визначає його параметри; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організацію співпраці в групах для досягнення запланованих результатів у виконанні проєкту; виступ посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонстрування толерантності до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: *усне опитування (індивідуальне, групове), спостереження, аналіз, робота із текстами, медіатекстами, виконання тестових завдань, здійснення інформаційно-пошукової роботи.*

Група результатів 2. *Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва.*

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за оцінку інформації, отриманої з різних джерел, науково інтерпретуючи її; використання усвідомленої інформації доцільно застосовуючи її у реалізації власних проєктів; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків, здійснення різних видів проєктно-технологічної діяльності самостійно, у парі або групі; виявлення підприємливості через вивчення попиту споживачів, ініціює, планування та організацію співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання творчих завдань; ідентифікування себе носієм культури свого народу, усвідомлення своєї приналежності до українського народу через дослідження і вивчення його трудових традицій, народних звичаїв та іншої культурологічної інформації; демонстрування толерантності до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: *аналіз портфоліо, письмові завдання (окремі навчальні завдання), розробка технологічних карт, створення інтелект-карт, розробка власних проєктів.*

Група результатів 3. *Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу.*

Оцінювання даної групи результатів ученицею/учнем складається з оцінки отриманої з різних джерел інформації, логічне обґрунтування ролі науки, технологій для сталого [збалансованого] розвитку, взаємозв'язок розвитку науки, техніки, технологій і збереження природи; прогнозування екологічних ризиків, ризиків інноваційних технологій для здоров'я людини і навколишнього середовища; застосування здобутих знань й практичних вмінь у виконанні інноваційних проєктів/ СТЕМ-проєктів, які передбачають дослідження, пов'язані з використанням вторинних ресурсів, побутових відходів; обговорення і прогнозування екологічних ризиків, ризиків інноваційних технологій для здоров'я людини і навколишнього середовища; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; планування та організацію співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких/ творчих завдань; висловлює судження стосовно наслідків власних дій для навколишнього середовища, демонструє толерантність до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: виконання STEM проєктів (дослідження проблем утилізації відходів і повторного використання матеріальних ресурсів).

Група результатів 4. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за оцінку інформації, отриманої з різних джерел, порівняння та зіставлення її; аргументування використаних технік у побуті/ проєкті; застосування здобутих знань й практичних вмінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків неправильного використання технічного обладнання; удосконалення технічних пристроїв або інші предметів побуту; здійснення різних видів діяльності самостійно, у парі або групі; аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу; ініціювання, планування та організацію співпраці в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; виступ посередником у спілкуванні у проєкті, демонстрація толерантності до різних точок зору і надання роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: інформаційні проєкти (доповідь, повідомлення, презентація, постер), складання інструкцій для догляду за своїм майбутнім виробом.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Група результатів І. Дізнання мистецтва, художнє мислення.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за аналіз твору/явища мистецтва, вільне застосування термінології, виявлення характерних ознак, здійснення аналогії між мистецтвом і життям, між різними видами мистецтва; активна участь в обговоренні творів мистецтва, вислуховування позиції інших, аргументування власної; самостійний пошук з різних джерел (зокрема цифрових) інформації та виокремлення необхідної, систематизування і узагальнення її; визначення і пояснення достовірності джерела інформації.

Виявити ці вміння учні й учениці можуть під час: робота з текстами (формування питань та відповідей до вивчених тем), малюнками, медіатекстами, відео, виконання тестових завдань.

Група результатів 2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за вибір відомих способів творення, зокрема медіаформати, виявлення креативності, пропонування ідеї (зокрема, для естетизації середовища), реалізації її самостійно, зокрема з використанням цифрових технологій, міжгалузевих зв'язків; презентування результатів власної творчості, пояснення свого задуму, самостійне використання інформації (зокрема цифрову) із посиланням на джерело та з дотриманням авторського права.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: виконання творчих завдань (вокал, малюнки тощо).

Група результатів 3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за вирізнення впливу певного твору/ творчості на зміни у власному емоційному стані, наводить приклади; інтерпретування художніх образів, аргументування ставлення; визначення своїх уподобань в мистецькій діяльності, критичне оцінювання своїх успіхів в мистецтві, визначення способів самовдосконалення, активну участь у художньо-творчій діяльності, виявлення ініціативи; конструктивно взаємодіє в команді.

Виявити ці уміння учні й учениці можуть під час: аналіз медіатекстів, відео, малюнків, художніх творів; виконання тестових завдань; виконання проєктів; творчі вікторини.

ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ «Фізична культура»

Група результатів 1. Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за обґрунтовану позицію та застосування фізичних вправ для досягнення мети та завдань фізичного виховання систематично проявляє волюві якості в процесі рухової діяльності; визначення власної ролі та завдання для підсилення командної взаємодії на основі аналізу сильних та слабких сторін власних і команди.

Вид діяльності: робота з текстами (формування питань та відповідей до вивчених тем), аналіз відео, виконання тестових завдань.

Група результатів 2. Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за демонстрування індивідуальних технік виконання фізичних вправ у стандартних та нестандартних умовах; пропонування іншим ефективний спосіб - виконання фізичних вправ, в обраних видах рухової діяльності.

Вид діяльності: виконання комплексу вправ.

Група результатів 3. Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Оцінювання даної групи результатів складається з оцінок отриманих ученицею/учнем за встановлює причинно-наслідкових зв'язків між фактами та явищами у фізичній культурі (зокрема особистій); складання портфоліо за результатами самоконтролю фізичного стану; аналіз ефективності різних способів та засобів подолання негативних емоцій і відчуттів, які виникають у процесі фізичного вправлення; складання портфоліо планування власної фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Вид діяльності: створення проєктів.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні. Загальні критерії оцінювання (додаток) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання. Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти необхідно:

- формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі (основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними модельними Навчальними програмами);
- ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;
- надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- не протиставляти учнів / учениць одне одному;
- акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень;
- труднощі в навчанні обговорювати з учнями / ученицями індивідуально;
- зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;
- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям;
- важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження; аналіз портфоліо;
- письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект;
- робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);
- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання; 4 комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання. До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку. Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей). У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи 1-4 класів

	правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількаразового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; називає окремі ознаки об'єктів; відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонуванних запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/неправильність результату

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову; прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії
Достатній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:

	визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угруповує об'єкти; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки
Середній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокурсниками; відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя; коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ
оцінювання результатів навчання здобувачів освіти
відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рі ве нь	Ба л	Загальна характеристика
П о ч а т к о в н й	1	<i>Учень / учениця:</i> – сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; – виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; – передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
	2	<i>Учень / учениця:</i> – відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; – виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими. – комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази.
	3	<i>Учень / учениця:</i> – відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; – виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі. – висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
С е р е д п і й	4	<i>Учень / учениця:</i> – відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; – виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; – використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<i>Учень / учениця:</i> – застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії;

Д о с т а т п і й		– виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; – підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	6	<i>Учень / учениця:</i> – застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; – виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; – спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	7	<i>Учень / учениця:</i> – знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; – виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання. – долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання.
	8	<i>Учень / учениця:</i> – аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; – виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; – запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	<i>Учень / учениця:</i> – аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її уяочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; – виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання. – ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.

В и с о к и й	10	<i>Учень / учениця:</i> — виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; — застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; — розвиває ідеї/думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	<i>Учень / учениця:</i> — узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; — застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; — узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	<i>Учень / учениця:</i> — оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлену інформацію в різних ситуаціях; — застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; — виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 8-9, 10-11 класів базової та старшої школи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
II. Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти 8-9 класів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення без системності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок.

Учень має право на підвищення семестрової оцінки.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами орієнтоване:

- на учня й передбачає вимірювання його індивідуального прогресу
- на освітні стандарти та здійснюється в межах освітніх програм відповідно до адаптацій чи модифікацій, ІПР, у тому числі якщо учень не працює на рівні освітнього стандарту й модифікованих програм.

Комплексне оцінювання учнів з особливими потребами включає первинне (виявлення наявних знань); формувальне (формування компетентностей через пізнання); підсумкове (узагальнення рівня сформованих компетентностей, вироблених знань, умінь, навичок).

Мета комплексного оцінювання:

- визначити особливості динаміки розвитку учня з особливими освітніми потребами;
- надати йому ефективну підтримку;

- усунути перешкоди для його соціальної і навчальної активності тощо.

Отримана під час різних типів оцінювання інформація дає змогу педагогам уточнити й доповнити психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей з особливими освітніми потребами, визначити цілі індивідуальної програми розвитку (ІПР), навчати їх на рівні класу й вчасно надавати підтримку, за потреби залучати спеціальних фахівців тощо.

Первинне оцінювання

В умовах інклюзивного навчання первинне оцінювання здійснюють, аби отримати інформацію про цілі навчання на початку вивчення програмової теми, розділу тощо. Це оцінювання іноді ототожнюють з поточним. Утім істотна відмінність у тому, що навчальні досягнення учнів не мають кількісного вираження у цифрах чи балах.

Первинне оцінювання дає вчителю уявлення про освітню ситуацію учня й допомагає спланувати подальші педагогічні кроки — виважені, поступові, без «перестрибування».

Первинне, або розпізнавальне оцінювання використовують, коли слід визначити:

- стартовий рівень успішності — попередньо проаналізувати рівень навченості з предмета, рівень сформованості компетентностей. Спостереження, запитання до вивчених тем, розділів чи до нової теми, передтестування дають змогу вчителю з'ясувати, на якому етапі опанування нового матеріалу в учня можуть виникнути труднощі, і спланувати кроки, аби їх уникнути;
- рівень сформованості знань, умінь, навичок за темою, за певний проміжок часу. Учитель спостерігає за учнем чи пропонує йому перед тестуванням наприкінці вивчення теми чи розділу виконати завдання, аби отримати попередню інформацію про рівень засвоєння матеріалу.

Первинне оцінювання потрібне також, якщо:

- учні мають різні рівні чи умови підготовки;
- учитель має забезпечити послідовність у засвоєнні змісту навчального матеріалу чи спланувати викладання й навчання відповідно до можливостей і потреб учнів, зважаючи на «зону найближчого розвитку» (за Львом Виготським); хоче з'ясувати — для ефективного навчання учня з особливими освітніми потребами йому достатньо застосувати принцип універсальності у навчанні (множинні способи) чи слід адаптувати, модифікувати навчальну програму.

Під час первинного оцінювання часто застосовують усні методи. Педагоги, які їх обирають, мають можливість поєднувати оцінювання мовних і мовленнєвих навичок з когнітивними та навпаки. Наприклад, коли учні озвучують певну інформацію, учитель визначає, наскільки вони зрозуміли її зміст.

Усні методи оцінювання — бесіду, коментування — успішно застосовують під час вивчення предметів, що спрямовані на розвиток усного викладу. Педагог, який формулює запитання й швидко оцінює відповіді учнів, досягає позитивного ефекту як під час фронтального, так й індивідуального опитування. Тож переваги методів усного оцінювання такі:

- широке спілкування між учителем і учнем, між учнем і однокласниками;
- розвиток умінь і навичок усного висловлювання учнів;
- миттєвий зворотний зв'язок;
- усунення помилок чи нерозуміння певної теми;
- гнучкість через комбінування типів запитань і рівнів складності відповідно до відповідей.

Недоліки в застосуванні усного методу оцінювання:

- вплив емоцій на результат;
- неповний зворотний зв'язок;
- коливання рівня складності;
- більша витрата часу на усне опитування тощо.

Формувальне оцінювання — це не спосіб контролю, що здебільшого є похвалою для одних і покаранням для других. Таке оцінювання педагогі проектує і реалізують під час освітнього процесу за допомогою різних способів і технік.

Формувальне оцінювання відрізняється від традиційного поточного, оскільки дає учителю змогу:

- збирати й узагальнювати інформацію про учнів;
- отримувати від учнів зворотний зв'язок і завдяки цьому поліпшувати процес навчання й пізнання;
- оцінювати індивідуальні досягнення учня, не порівнюючи їх з досягненнями інших тощо.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання учителі визначають, чи відповідають отримані результати навчання учнів вимогам стандарту чи результатам, передбаченим ІПР. Для цього вони проводять різні контрольні-перевірочні роботи: тестування, диктанти, твори, проекти тощо. Завдання для таких робіт розробляють на основі змісту освітнього стандарту й освітніх програм, та ІПР.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з ООП, учитель має дотримуватися кількох вимог.

Стимульовальний підхід — оцінювання має ґрунтуватись на позитивному принципі, тобто передусім слід враховувати досягнення учня, позитивну динаміку розвитку, а не його невдачі. Стимулом для учня має бути передусім не кількісна оцінка, а якісна — емоції вчителя, його оцінні судження й висловлювання, педагогічна техніка й невербальні засоби оцінювання.

Об'єктивність — перевіряти та оцінювати необхідно результати діяльності дитини відповідно до визначених для неї навчальних програм і критеріїв оцінювання, викладених у цих програмах. На оцінку не може впливати суб'єктивне ставлення до учня педагога чи інших учасників освітнього процесу.

Систематичність — контроль навчальних досягнень має бути постійним; його слід поєднувати з викладанням і закріпленням матеріалу.

Відкритість у поєднанні з конфіденційністю — слід повідомляти учневі його оцінку, обґрунтовувати її; залучати учня до аналізу та оцінювання власної діяльності, тим самим розвивати критичність мислення і самооцінку. Проте навчальні досягнення учня та його труднощі не мають бути об'єктом обговорення з іншими учнями класу та їхніми батьками.

Повага до особистості учня — оцінка не має принижувати учня чи викликати в нього негативні емоції, а навпаки — стимулювати до поліпшення своїх результатів, успіхів, викликати позитивні почуття. Учитель, оцінюючи досягнення учня, не має наголошувати на його особливостях, насміхатись з нього чи дорікати.

Оцінювання результатів — оцінювати слід знання, уміння та дії дитини, а не її особистість. Учитель має оцінювати навчальні досягнення учня кількісно чи якісно, обґрунтовувати виставлені бали, власні судження. Учень має зрозуміти, за що він одержує саме таку оцінку, яких результатів він досягнув, яких зусиль ще має докласти для їх поліпшення (якщо оцінка несхвальна).

Індивідуальний підхід — в умовах інклюзивного закладу це одна з надважливих вимог, яка передбачає урахування особливостей дитини, її досвіду, специфічних особливостей і труднощів; впливу психофізичного порушення на засвоєння знань і вмінь, ставлення до навчання.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами

Рівень навчальних досягнень	Бал	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
	1	Учень знає учителя. Виділяє (називає) об'єкт вивчення та деякі його елементи. Розуміє звернене до нього мовлення, орієнтується в просторі. Потребує посиленої допомоги вчителя, асистента учителя.
I - Елементарний (низький)	2	Учень розрізняє об'єкт вивчення, має нечіткі уявлення про нього, виділяє його несуттєві елементи. Виявляє здатність елементарно висловлювати думку з певною допомогою вчителя
	3	Учень фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу. З допомогою вчителя, асистента учителя виконує елементарні завдання, доручення, прохання. Контролює свою поведінку.
	4	Учень з допомогою вчителя, асистента учителя фрагментарно відтворює основний навчальний матеріал, виконує за зразком певну операцію, дію. виправляє помилки
II - Початковий (нижче середнього)	5	Учень фрагментарно відтворює навчальний матеріал. Правильно виконує завдання за допомогою вчителя, асистента учителя, здатен з помилками й неточностями дати визначення понять, за зразком, контролює власні дії, потребуючи стимулювання з боку вчителя, асистента учителя
	6	Учень відтворює основний навчальний матеріал, здатний вірно виконувати завдання за зразком, списати. За допомогою навідних питань вчителя, асистента учителя може переказати, дати коротку відповідь на питання, але недостатньо осмислену, застосовує знання в дрібних знайомих ситуаціях. Частково контролює власні дії
III- середній	7	Учень правильно відтворює навчальний матеріал, але його відповідь неповна, знання недостатньо осмислені. Застосовує під керівництвом вчителя знання в знайомих ситуаціях. Контролює власні дії за інструкцією
	8	Учень розуміє навчальний матеріал, дає правильну відповідь. Застосовує знання в знайомих умовах (встановлює найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами). Контролює власні дії за інструкцією. Робить висновки з допомогою вчителя, асистента учителя.
	9	Учень розуміє навчальний матеріал, дає правильну, повну відповідь за змістом, здатний виконувати завдання (списати, прочитати у швидкому темпі без помилок, розв'язати задачу відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дитини), робити правильні висновки за допомогою вчителя. Застосовує знання у стандартних ситуаціях. Уміє контролювати себе.
IV-достатній	10	Учень володіє вивченим навчальним матеріалом, уміє узагальнювати інформацію під керівництвом учителя, асистента учителя контролювати власну діяльність, виправляти помилки. Правильно і самостійно виконує завдання за зразком
	11	Учень має достатні знання в межах навчальної програми, застосовує їх у стандартних умовах. Контролює власну діяльність, виправляє помилки. Знаходить необхідну інформацію в підручнику і користується нею. Самостійно здійснює основні види навчальної діяльності
	12	Учень має міцні знання в межах вимог навчальної програми, використовує їх у стандартних та аналогічних ситуаціях. Уміє знаходити потрібну інформацію в підручниках, користуватися іншими доступними джерелами інформації. Здатний самостійно здійснювати всі види навчальної діяльності

V. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності.

Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію та сертифікацію (Положення про атестацію педагогічних працівників ЗНЗ із змінами 2013 року (наказ МОН України від 08.08.2013 № 1135).

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе **атестацію та сертифікацію.**

Атестація педагогічних працівників - це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п’ять років, крім випадків, передбачених законодавством.

За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України.

Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у порядку, встановленому законодавством.

Положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до Закону України "Про освіту". Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п’яти років не може бути меншою за 150 годин для педагогів школи та 120 годин для педагогів дошкільного відділення, з яких певна кількість годин має бути обов’язково спрямована на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Один із принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об’єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі, вивчення думки батьків, учнів та колег вчителя, який атестується тощо.

Визначення рівня результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня наведено в таблиці «Критерії оцінювання роботи вчителя»:

Критерії оцінювання роботи вчителя			
Критерії	Кваліфікаційні категорії		
	Спеціаліст II категорії	Спеціаліст I категорії	Спеціаліст вищої категорії
I. Професійний рівень діяльності вчителя			

1.Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета.	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін.	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета і суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програми.
	Учитель II категорії має фахову вищу освіту, проявляє достатній професіоналізм, володіє сучасними формами, методами організації освітнього процесу, досяг вагомих результативності в педагогічній діяльності, відзначається загальною культурою, моральними якостями, які служать прикладом для наслідування. Стаж педагогічної роботи - не менше трьох років.	Учитель I категорії має відповідну фахову вищу освіту, проявляє ґрунтовну професійну компетентність, добре володіє ефективними формами організації навчально-виховного процесу, досяг значних результатів у розв'язанні педагогічних завдань, відзначається загальною культурою, моральними якостями, які служать прикладом для наслідування. Стаж роботи - не менше п'яти років.	Учитель вищої категорії має відповідну фахову вищу освіту, проявляє високий рівень професіоналізму, ініціативності, творчості, досконало володіє ефективними формами, методами організації освітнього процесу, забезпечує високу результативність, якість своєї праці, відзначається загальною культурою, моральними якостями, які служать прикладом для наслідування. Стаж педагогічної роботи - не менше восьми років.

2. Знання сучасних досягнень у методиці	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками й програмами навчання; використовує прогресивні ідеї минулого і сучасності; уміє самостійно розробляти методику викладання	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи з предмета; варіює готові, розроблені іншими методиками й програми; використовує програми й методики, спрямовані на розвиток особистості, інтелекту, вносить у них (у разі потреби) корективи.	Володіє методами науководослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми й методики.
3. Уміння аналізувати свою діяльність	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки в роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої появи. Здатний домагатися змін на краще на основі самоаналізу, однак покращення мають нерегулярний характер і поширюються лише на окремі ділянки роботи	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює необхідність систематичної роботи над собою і активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює та аналізує її, виділяючи сильні і слабкі сторони. Свідомо намічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації

4. Знання нових педагогічних концепцій	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і застосовує відповідно до інших умов	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками; володіє однією із сучасних технологій розвиваючого навчання; творчо користується технологіями й програмами	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у дослідницькій, експериментальній діяльності
---	--	--	---

5. Знання теорії педагогіки й вікової психології учня	Орієнтується в сучасних психологопедагогічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях	Вільно орієнтується в сучасних психологопедагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко й підсвідомо обрати оптимальне рішення	Користується різними формами психологопедагогічної діагностики й науково-обґрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій і прийняти рішення в нестандартних ситуаціях.
--	--	--	---

II. Результативність професійної діяльності вчителя.

1. Володіння способами індивідуалізації навчання	Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку: здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та інтересів, стану здоров'я. Знає методи діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей	Уміло користується елементами, засобами діагностики і корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми.
---	---	---	---

2. Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів	Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета і висока пізнавальна активність учнів поєднуються з не дуже ґрунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учня	Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подати навчальний матеріал, активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особистостей самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання учнів поєднуються з високою пізнавальною активністю і сформованими навичками	Забезпечує залучення кожного школяра до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню (мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал; уважний до рівня знань усіх учнів. Інтерес до навчального предмета в учнів поєднується з міцними знаннями і сформованими навичками
--	---	--	--

3. Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних вмінь і навичок	Прагне до формування навичок раціональної організації праці	Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної праці, належний темп читання, письма, обчислень). Дотримується єдиних вимог щодо усного і писемного мовлення: оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія)	
--	---	--	--

4.Рівень навченості учнів	Забезпечує стійкий позитивний результат, ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів	Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів	Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі, міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в самостійний пізнавальний пошук
----------------------------------	---	---	---

Параметри вивчення й оцінювання результативності фахової діяльності вчителя

1. Досягнення в міжатестаційний період:

1.1. Навчальні досягнення учнів:

- результати моніторингових досліджень;
- порівняльні результати зовнішнього незалежного оцінювання та Державної підсумкової атестації.

1.2. Досягнення учнів у конкурсах, олімпіадах тощо:

- досягнення учнів у предметних олімпіадах різного рівня;
- досягнення учнів у конкурсах МАН;
- досягнення учнів у турнірах;
- учнівські конкурси (згідно з обласним реєстром); - інші творчі конкурси, турніри, змагання.

1.3. Особисті досягнення вчителя у професійних конкурсах:

- Всеукраїнський конкурс "Учитель року";
- інші конкурси фахової майстерності (згідно з обласним реєстром).

2. Результативність науково-методичної роботи

2.1. Підготовлені методичні матеріали:

- досягнення вчителя в постійно діючій педагогічній виставці «Сучасна освіта Житомирщини»;
- статті в науково-методичних фахових виданнях;
- виступи на науково-практичних конференціях, педрадах;
- друк уроків у фахових виданнях;
- інші власні методичні розробки;
- програми авторських курсів у системі безперервної освіти;
- програми курсів варіативної складової навчального плану;
- дидактичні матеріали, медіатеки тощо;
- укладання підручників (у тому числі у складі авторського колективу); - укладання методичних посібників (у тому числі у складі авторського колективу);
- наукові праці.

2.2. Участь у розповсюдженні прогресивного педагогічного досвіду:

- бере участь у семінарах, тренінгах, науково-практичних конференціях, вебінарах, що працюють над вирішенням тих чи інших професійних питань; - бере участь у роботі творчих груп;
- авторські курси в системі безперервної освіти;
- педагогічна майстерня, майстер-клас, лабораторія творчого вчителя, педагогічна студія тощо;
- школа молодого вчителя, тьюторство, наставництво;

	- семінари, "круглі столи", презентації тощо; - інші форми співпраці з методичними службами, педагогічним загалом; - участь у роботі журі фахових (творчих) конкурсів, рецензування та експертиза науково-методичних матеріалів; - реалізація соціально-педагогічних проєктів, програм; - інші форми роботи. 3. Рівень професіоналізму - результати моніторингу (тестування) фахової компетентності; - результати підвищення кваліфікації; - результати роботи над темою самоосвіти в міжтестастійний період. 4. Моральні якості, соціально-психологічна готовність - результати самооцінки соціально-психологічної готовності; - результати соціально-психологічного дослідження. 5. Додаткова освіта - проходження курсів спеціалізації з інших предметів; - наявність другої вищої педагогічної освіти; - навчання в аспірантурі; - наявність наукового ступеня, ученого звання; - інше.
--	---

III. Комунікативна культура			
1. Комунікативні й організаторські здібності	Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю	Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким, друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням бере участь в організації громадських заходів; здатний прийняти самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його приваблює	Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується в складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та організаторській діяльності

2. Здатність до співпраці з учнями	Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації	Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформулювати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя	Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання в спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися до чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя й учнів
3. Готовність до співпраці з колегами	Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами	Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується індивідуальний підхід з утвердженням колективістських принципів Моралі	Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-якій ситуації координує свої дії з колегами
4. Готовність до співпраці з батьками	Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками	Залучає батьків до діяльності; спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує в батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями педагогіки й психології	Налагоджує контакт із сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності
5. Педагогічний такт	Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями.	Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості	
6. Педагогічна культура	Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди	Уміє чітко й логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію	Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією

7. Створення комфортного мікроклімату	Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий моральнопсихологічний клімат для кожної дитини	Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвиткові обдарованих дітей
	ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ - розуміє та аналізує сильні і слабкі сторони своєї професійної діяльності та, за необхідності, планує її удосконалення; - оцінює результати своєї роботи на підставі інформації з різних джерел (результати оцінювання учнів, зворотний зв'язок від колег, керівництва, учнів, їхніх батьків); - застосовує методико-технологічний інструментарій (методи, прийоми, засоби навчання), орієнтуючись на індивідуальні стилі навчання учнів, відбирає та адаптує навчальні матеріали відповідно до власної інформатичної компетентності; - застосовує різноманітні форми оцінювання роботи учнів у різних видах навчальної діяльності - організовує роботу учнів із урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей (у тому числі дітей з особливими освітніми потребами); - надає та отримує допомогу, поради, зворотний зв'язок, критичні зауваження, враховує їх у власній діяльності; - постійно комунікує з іншими вчителями для підвищення власної та їхньої професійної майстерності; - заохочує дітей до співпраці, розвиває у них критичне мислення, моделює повагу до різних точок зору.		

Сертифікація педагогічних працівників - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

I Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

Вимога 1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти		
► Критерій 1.1. Педагогічні працівники планують свою діяльність, аналізують її результативність		
Календарний (календарно-тематичний) план		
потрібно враховувати	Як оцінити виконання критерію ?	Метод отримання інформації
• Державні стандарти загальної середньої освіти; • навчальні програми предметів (курсів); • модельні навчальні програми (якщо вони передбачені типовою освітньою програмою); освітню програму закладу освіти. У процесі вивчення роботи педагога щодо ведення календарно-тематичних планів треба звернути увагу на наступне: • відповідність плану Державному стандарту загальної середньої освіти; • відповідність очікуваним результатам навчально-пізнавальної діяльності учнів згідно навчальних програм з предметів (курсів); • відповідність структури і обсягу календарно-тематичного	• Чи наявні у вчителів календарно-тематичні плани? • Чи забезпечує календарно-тематичне планування досягнення очікуваних результатів навчання, що передбачені для даного віку учнів Державним стандартом загальної середньої освіти? • Чи відповідає календарно-тематичне планування освітній програмі закладу освіти? • Чи відповідає зміст календарно-тематичного планування очікуваним результатам навчально-пізнавальної діяльності учнів	Вивчення документації (календарно-тематичні плани).

плану освітній програмі закладу освіти, робочому навчальному плану; • забезпечення компетентнісного підходу у викладанні.	згідно навчальних програм предметів (курсів)? • Чи простежується у календарно-тематичному плануванні компетентнісний підхід у викладанні?	
--	--	--

Критерій 1.2. Педагогічні працівники застосовують освітні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти

<i>В організації цієї роботи можна виокремити такі етапи:</i> <u>1. Обговорення проблем впровадження компетентнісного підходу</u> на засіданнях педагогічної ради та нарадах при директорові. <u>2. Планування роботи вчителя.</u> У календарно-тематичних планах, навчальних програмах учителів мають бути передбачені види роботи, спрямовані на розвиток оволодіння учнями ключовими компетентностями. <u>3. Вивчення роботи вчителів</u> шляхом спостереження під час відвідування навчального заняття та виконання учнями контрольних зрізів.	Приклади форм роботи, які допомагають застосовувати компетентнісний підхід	Організаційна форма навчального заняття, яка сприяє формуванню компетентностей	Метод отримання інформації	Використання результатів спостереження за відвіданими навчальними заняттями та проведеними контрольними зрізами для підвищення якості освітньої діяльності у закладі	Як оцінити виконання критерію?
	-дослідницька діяльність; -проектну діяльність; -постановка та розв'язання проблемних завдань; -диспути; -розв'язання ситуативних завдань; -мультимедійне навчання; -комп'ютерне моделювання; -прогнозування.	-урок; -перевернуте, змішане навчання; -технологія веб-квесту; -проектна, науково-дослідницька робота тощо	1)спостереження (за проведенням навчальних занять); 2)проведення контрольних зрізів; 3)вивчення документації (календарні (календарно-тематичні) плани, результати	-підготувати аналітичний висновок (вказуємо позитивні моменти роботи та недоліки); -результати висновку винести на обговорення педагогічної ради закладу освіти, засідань методичних	• Чи реалізують вчителі під час проведення навчальних занять компетентнісний підхід і простежують наскрізні змістові лінії? • Чи відбувається розвиток критичного мислення учнів під час проведення навчальних занять?

			контрольних робіт).	об'єднань (комісій). -провести майстер-класи вчителів; -оприлюднення на веб-сайті закладу освіти або інших відкритих ресурсах розробок навчальних занять вчителів для обміну педагогічним досвідом.	
--	--	--	---------------------	---	--

Критерій 1.3. Педагогічні працівники беруть участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби)

<u>Індивідуальна освітня траєкторія може розроблятися, зокрема, для учнів, які:</u> • потребують індивідуальної форми навчання (педагогічного патронажу); • перебувають на дистанційній формі навчання; • перебували на довготривалому лікуванні; • потребують відповідного періоду адаптації; • прибули з інших закладів освіти (наприклад, з вивченням мов національних меншин); • випереджають однокласників у швидкості та якості засвоєння навчального матеріалу; • мають індивідуальні інтереси, нахили, уподобання; • мають особливі освітні потреби. <u>Терміни:</u> навчальний рік, семестр або більш короткострокові періоди. Рішення про реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії може прийматись за заявою батьків або за рішенням педагогічної	Форми організації освітнього процесу	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	-поєднання дистанційної і класно-урочної форм. Організаційні заходи для реалізації освітньої траєкторії: • використання існуючих або розроблення власної інтернет-платформи, де розміщуються освітні ресурси та здійснюється комунікація; • розроблення та розміщення вчителями	• Чи розробляються індивідуальні навчальні плани для дітей, які цього потребують? • Чи наявна співпраця при розробленні індивідуальної освітньої траєкторії між учителем, практичним психологом і батьками? • Чи використовувались для реалізації	• Опитування (анкетування вчителів). • Вивчення документації (індивідуальні навчальні плани).

ради. Заява батьків необхідна для реалізації таких форм індивідуальної освітньої траєкторії: • організація індивідуальної форми навчання (педагогічного патронажу); • організація дистанційної форми навчання тощо. Щоб запровадити вище названі форми індивідуальної освітньої траєкторії, їх схвалює педагогічна рада та затверджує наказом керівник закладу освіти. На підставі наказу розробляється індивідуальний навчальний план, який відповідає освітній програмі закладу освіти та Державним стандартам загальної середньої освіти.	електронних освітніх ресурсів; • розроблення індивідуальних завдань для виконання.	індивідуальної освітньої траєкторії інші організаційні форми освітнього процесу, крім класно-урочної?	
---	---	---	--

Критерій 1.4. Педагогічні працівники створюють та/або використовують освітні ресурси (електронні презентації, відео матеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо).

Результатом реалізації набутого досвіду педагогічним працівником є створення ним <u>освітніх ресурсів</u>. <u>Основні види освітніх ресурсів, які можуть створюватись педагогічними працівниками:</u> • розробки, плани-конспекти, сценарії проведення навчальних занять; • додаткові інформаційні матеріали для проведення уроків; • тестові перевірочні контрольні роботи та моніторинги; • практичні і проектні завдання для роботи учнів під час проведення навчальних занять та вдома; • завдання для самостійного опрацювання учнями; • навчальні програми; • календарно-тематичні плани; • електронні освітні ресурси для дистанційного навчання; • інші інформаційні ресурси. Педагогічні працівники створюють освітні ресурси, які використовують у своїй роботі, поступово формуючи власне освітнє портфоліо. Створені освітні ресурси вчитель може використати для обміну педагогічним досвідом в межах закладу освіти (семінари, майстер-класи, засідання методичних комісій), на рівні району,	Як оцінити виконання критерію? • Чи мають вчителі оприлюднені публікації, методичні розробки, матеріали до навчальних занять? • Чи формує вчитель педагогічне портфоліо? • Чи відбувається обмін досвідом між вчителями у закладі освіти?	Методи збору інформації • Вивчення документації (ознайомлення зі створеними освітніми ресурсами)
--	--	---

міста, області, всієї країни. Оприлюднюватись освітні ресурси можуть на освітніх сайтах, фахових виданнях, матеріалах конференцій, збірниках наукових праць тощо.			
Критерій 1.5 Педагогічні працівники сприяють формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти у процесі їх навчання, виховання та розвитку			
Одним із дев'яти ключових компонентів формули НУШ (Концепція «Нова українська школа») є наскрізний процес виховання, який формує цінності. Виховний процес не буде ефективним, якщо він не поєднується з навчальною діяльністю та не вплетений органічно в освітній процес. Виховний процес буде невід'ємною складовою всього освітнього процесу і орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності: - морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей); - соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) (Концепція «Нова українська школа»). Наскрізний процес виховання може бути реалізований у процесі викладання практично усіх предметів і курсів навчального плану. Важливим доповненням виховної роботи є тематичні позаурочні заходи, які готуються спільно з учнями.	Основні аспекти виховання, які можна забезпечити під час проведення навчальних занять	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	• повага гідності, прав і свобод людини; • повага до культурної багатоманітності; • визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права; • розвиток громадянської свідомості та відповідальності; • розвиток навичок критичного мислення; • розвиток навичок співпраці та командної роботи; • формування здорового і екологічного способу життя; • статеве виховання та виховання гендерної рівності; • інші виховні аспекти.	• Чи простежується наскрізний процес виховання під час проведення навчальних занять? • Чи поєднують вчителі виховний процес з формуванням ключових компетентностей учнів?	• Спостереження (за проведенням навчальних занять).

Підсумком моніторингу за проведенням навчальних занять може бути узагальнення інформації, яка вноситься на засідання педагогічної ради. У рішенні педагогічної ради окреслюються шляхи вдосконалення наскрізного виховного процесу у закладі освіти.			
--	--	--	--

Критерій 1.6. Педагогічні працівники використовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) – це технології, спрямовані на створення, розповсюдження та обробку інформаційних ресурсів.	Сучасні інформаційно-комунікаційні технології	Завдання, які реалізуються при використанні ІКТ пед. працівниками в освітньому процесі	Передумови, які мають бути реалізовані у закладі для сприяння ефективного використання ІКТ педагог. працівниками:	Форми науково-методичної роботи через які може бути забезпечений розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	-інтернет-технології; -мультимедійні програмні засоби; -офісне та спеціалізоване програмне забезпечення; -електронні посібники та підручники; -системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання) та інші.	• створення електронних освітніх ресурсів; • інтенсифікація роботи з документами; • комунікація з учнями та батьками; • створення наочності, дидактичних матеріалів в електронному вигляді; • використання нових освітніх технологій (дистанційного, змішаного	• необхідна матеріальна база: наявність комп'ютерів та іншого технічного обладнання, програм, доступу до мережі Інтернет. • формування інформаційної культури вчителя, розвиток умінь знаходити необхідну інформацію.	• постійно діючий семінар з питань впровадження ІКТ в освітньому процесі; • індивідуальні консультації; • майстер-класи педагогів, компетентних у впровадженні ІКТ в освітній процес; • дистанційне навчання педагогічних працівників, онлайн-курси; • самоосвітня діяльність	• Чи володіють педагогічні працівники навичками впевненого користування комп'ютерними технологіями, офісних програм? • Чи використо	• Вивчення документації (електронні освітні ресурси, протоколи засідань педагогічної ради). • Спостереження (за навчальним заняттям).

Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють використовувати нові освітні

технології, зокрема, змішане навчання, вебінари, веб-квести та інші. Веб-квест у педагогіці – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернет. Під квестом розуміють комп'ютерну гру, в якій гравець має добитися певної мети, використовуючи власні знання і досвід, а також спілкуючись з учасниками квесту. За своєю суттю, основою Веб-квестів є проектна методика, що орієнтована на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну, групову, котра здійснюється за певний проміжок часу. Веб-квест дає можливість учням ефективно використовувати інформацію, яку вони знаходять у мережі. Веб-квест – це технологія орієнтована на учнів, занурених у процес навчання, яка розвиває їх критичне мислення.		навчання, веб-квестів тощо); • розроблення моніторингових робіт; • створення електронних каталогів і баз даних; • використання хмарних сховищ документів; • використання електронних підручників в освітньому процесі; • підвищення професійного рівня педагога, обмін досвідом; • отримання актуальної освітньої інформації.	• розвиток комп'ютерної грамотності вчителів, навички впевненого користувача у використанні комп'ютерних технологій, офісних програм. • знання методик ефективного застосування комп'ютерних програм. • наявність відповідного програмного забезпечення, що відповідало б навчальним програмам з цих дисциплін.	педагогічних працівників; • проведення практичних занять у рамках роботи творчих груп з впровадження ІКТ; • дослідно-експериментальна робота з проблем впровадження ІКТ в освітній процес.	вують вчителі ІКТ у викладацькій діяльності? • Чи вдосконалиють вчителі свої навички з використання ІКТ?	
---	--	---	---	--	---	--

Вимога/правило 2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників

► Критерій 2.1. Педагогічні працівники сприяють формуванню, забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами

Підвищення кваліфікації, вдосконалення професійного розвитку – це: -курсowa перепідготовка в Інституті післядипломної педагогічної освіти; -участь педагогічних працівників у різноманітних тренінгах; -участь педагогічних працівників у конференціях;	Функції учительського портфоліо	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	• фіксує динаміку за певний час; • забезпечує неперервний процес освіти і самоосвіти; • відзначає результати діяльності; • дозволяє виявити кількісні та якісні індивідуальні досягнення.	• Чи використовує вчитель різні форми підвищення кваліфікації? • Чи відповідають напрями підвищення кваліфікації освітній програмі закладу освіти?	• Вивчення документації (портфоліо педагогічного працівника, протоколи засідань педагогічної ради, накази керівника з основної діяльності,

-участь педагогічних працівників у семінарах; -участь педагогічних працівників у вебінарах; -участь педагогічних працівників у онлайн-курсах ; -сертифікація вчителів тощо. Важливо, щоб процес професійного зростання вчителя не обмежувався лише формами підвищення кваліфікації за межами закладу. Процес професійного зростання вчителя - це безперервний системний процес: обмін досвідом, розроблення системи навчальних занять, публікації в друкованих та електронних джерелах, самоосвіта. Усе це може бути складовою учительського портфоліо як індикатору професійного зростання.		• Чи простежується в закладі освіти зростання якісно-кваліфікаційного рівня педагогічних працівників? <i>(Зростання якісно-кваліфікаційного рівня вчителів (відсоток учителів з першою, вищою кваліфікаційними категоріями та педагогічними званнями) може свідчити про вдосконалення освітньої діяльності у закладі освіти.)</i>	річний план роботи закладу освіти, свідоцтва і сертифікати про підвищення кваліфікації). • Спостереження (за проведенням навчальних занять).
---	--	---	--

Критерій 2.2. Педагогічні працівники здійснюють інноваційну освітню діяльність, беруть участь у освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти

До дітей має прийти людина-лідер, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає (Концепція «Нова українська школа»).

Інноваційна діяльність в освіті виявляється передусім в оновленні та освоєнні нового змісту освіти. Продуктами інноваційної педагогічної діяльності є нововведення, що позитивно змінюють систему освіти, визначають її розвиток і характеризуються як нові чи вдосконалені. <u>Метою дослідно-експериментальної роботи</u> є дослідження, експериментальна апробація нових методів, засобів і форм освітнього процесу, освітніх технологій. Дослідно-експериментальна робота не є основним для освітнього закладу видом освітньої діяльності, але може стати необхідним для вирішення поставлених перед ним завдань стратегічного розвитку.	Рівні на яких може здійснюватися інноваційна освітня діяльність -на рівні закладу освіти; -регіональному рівні; -всеукраїнському рівні; -участь у міжнародних проектах. (Наказ МОН України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 року № 522, п. 7)	Як оцінити виконання критерію? • Чи беруть участь педагогічні працівники в інноваційній, дослідно-експериментальній роботі? • Які результати інноваційної діяльності вчителя? • Чи впроваджуються результати дослідно-експериментальної роботи в освітній процес закладу? • Чи залучаються педагогічні працівники закладу освіти у якості освітніх експертів?	Методи збору інформації • Вивчення документації (свідоцтва та сертифікати освітніх експертів, які зберігаються в особових справах педагогічних працівників, звіти про етапи проходження ДЕР, публікації педагогічних працівників).
---	--	--	--

Вимога/правило 3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти

Критерій 3.1. Педагогічні працівники діють на засадах педагогіки партнерства

Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму (Концепція «Нова українська школа»).

Педагогіка партнерства дозволяє стати педагогам і учням повноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Найважливішим напрямом, який забезпечує педагогіку партнерства у закладі освіти, є особистісно орієнтована технологія навчання. Вона ставить сьогодні в центр усієї шкільної освітньої системи особистість дитини, її можливості для саморозвитку, забезпечення комфортних, безконфліктних та безпечних умов навчання. Особистісно орієнтоване навчання спрямоване на вирішення завдань розвитку в учнів стійкого інтересу до пізнання, бажання та вміння самостійно вчитися. Особистісно орієнтований підхід неможливий без постійної взаємодії, діалогу, неупередженого ставлення до учнів. Забезпечення особистісно орієнтованого підходу у навчанні має бути наскрізним і стосуватись не тільки проведення навчальних занять. Впровадження особистісно орієнтованого навчання є складним процесом, тому розгляду даного питання варто приділити увагу на засіданні педагогічної ради. Педагогічна рада може схвалити рішення про вивчення досвіду окремих вчителів із впровадження особистісно орієнтованого навчання (проведення майстер-класів), проведення постійно діючого семінару з даної проблеми, спрямувати на вивчення проблем особистісно орієнтованого навчання роботу методичних комісій. Впровадження особистісно орієнтованого	Необхідні умови особистісно орієнтованого навчання	Методологічні завдання, які потрібно реалізувати вчителю для забезпечення особистісно орієнтованого підходу в освітньому процесі	Алгоритм впровадження особистісно-орієнтованого навчання в освітній процес	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	• відмова від орієнтації освітнього процесу на пересічного школяра; • обов'язкове максимально можливе врахування інтересів кожної дитини; • підхід до дитини як до особистості; • забезпечення свободи і прав дитини в усіх проявах її діяльності; • урахування вікових та індивідуальних особливостей дитини; • забезпечення морально-психологічного комфорту дитини.	• забезпечити можливість учню вільно висловлювати свою думку; • розвивати в учнів уміння аргументовано конструювати свою відповідь; • забезпечити партнерські стосунки між вчителем і дитиною	1. Розроблення календарних та поурочних планів, у змісті яких простежується особистісно орієнтований підхід у навчанні. 2. Інформування учнів про очікувані результати навчання та перелік завдань під час вивчення кожної теми. 3. Розроблення диференційованих завдань для роботи з учнями. 4. Розроблення завдань, на які не можна знайти готової відповіді в підручниках та інших	• Чи використовує вчитель під час проведення навчальних занять особистісно орієнтований підхід у навчанні? • Чи простежуються під час освітнього процесу можливості розвитку учнів та їх самореалізація? • Чи забезпечується в ході освітнього процесу психологічний	• Спостереження (за проведенням навчальних занять). • Опитування (анкетування учнів).

навчання може бути визначено як науково-методична проблема закладу освіти. <i>Суттєво покращують результати навчання такі засоби персоналізації навчального досвіду, як робота за індивідуальними планами, окремими навчальним траєкторіями, у рамках індивідуальних дослідницьких проєктів (Концепція «Нова українська школа»)</i> При реалізації педагогіки партнерства у закладі освіти неможливо обійтись без персоналізованого підходу у навчальній діяльності у відповідності до концепції «Нова українська школа». Це дає можливість забезпечити всебічний розвиток учня, максимально враховувати його здібності та інтереси.			інформаційних джерелах. 5. Вдосконалення критеріїв оцінювання, які мотивують учнів до самостійної роботи, висловлювання своєї аргументованої думки, власного бачення.	комфорт дитини? • Які організаційні заходи із впровадження особистісно орієнтованого навчання здійснюються в закладі освіти? • Чи реалізується у закладі освіти персоніфікований підхід у роботі з учнями?	
---	--	--	---	--	--

Критерій 3.2. Педагогічні працівники співпрацюють з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотній зв'язок

Забезпечити якість освіти можливо лише за умови партнерства школи та батьків. Від рівня комунікації між пед. працівниками та батьками багато у чому залежить навчальний поступ дитини, індивідуальна освітня траєкторія, адаптація до освітнього процесу. Важливою для батьків є інформація про <u>критерії оцінювання навчальних досягнень учнів</u>. Комунікація з батьками може відбуватись у різних формах. Це насамперед індивідуальні зустрічі, бесіди. Важливою є онлайнова комунікація за допомогою соціальних мереж або інтерактивної інтернет-платформи. Питання і проблеми комунікування з батьками періодично розглядаються у закладі освіти. Оцінити рівень	Чинники ефективної взаємодії пед. працівників з батьками 1. <u>Доброзичливе ставлення до дитини.</u> Психологічний контакт з батьками легше налагодити, якщо вчитель виявляє розуміння дитини, симпатизує їй, бачить позитивні риси. 2. <u>Запрошення батьків до співпраці.</u> Доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками – перший крок до співпраці з ними. З такою ініціативою має виступити вчитель, оскільки до цього його зобов'язує професійний обов'язок. 3. <u>Визнання батьків партнерами у співпраці заради дитини.</u> Учитель повинен завжди наголошувати на	Як оцінити виконання критерію? -Чи комунікують педагогічні працівники з батьками, наскільки системно це відбувається? -Який зворотний зв'язок найчастіше отримують батьки від педагогів? -Чи використовується для комунікування інтерактивна інтернет-платформа чи інші онлайн-ресурси? -Чи є позитивний результат комунікування педагогічних працівників з батьками? -Який відсоток батьків позитивно оцінюють результати комунікування?	Методи збору інформації • Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)
--	--	---	---

комунікації педагогічних працівників з батьками можна шляхом проведення анкетування педагогічних працівників і батьків.	важливій ролі батьків у вихованні та розвитку дитини. 4. <u>Пошук нових форм співпраці.</u> Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з дітьми.			
Критерій 3.3. У закладі освіти існує практика педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці				
Одним із чинників, який впливає на професійне зростання педагогічних працівників, є співпраця і комунікація з колегами, налагодження командної роботи. Атмосфера доброзичливості в педагогічному колективі сприяє ефективному розв’язанню освітніх проблем. Взаємне збагачення педагогічними здобутками, спільний пошук оптимальних методів і форм викладання призводить до професійного зростання та вдосконалення системи освітньої діяльності.	Основні методичні та організаційні форми командної роботи пед. працівників, які можуть удосконалити якість освітньої діяльності в ЗО	Організаційні заход для налагодження командної роботи у ЗО	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	• спільне планування роботи; • робота над розв’язанням відповідної науково-методичної проблеми; • спільна реалізація освітніх проектів; • взаємовідвідування навчальних занять; • дослідно-експериментальна робота; • інститут наставництва; • інтеграція змісту навчальних предметів; • поширення педагогічного досвіду.	• проведення тренінгу з питань налагодження командної роботи, розгляд цього питання на нарадах при директорові; • опитування педагогічних працівників з метою виявлення потреб в комунікації, чи наявних проблем або перешкод; • проблемні або творчі групи з реалізації проектної, дослідно-експериментальної, планування освітньої діяльності тощо.	• В яких формах відбувається співпраця між педагогічними працівниками у закладі освіти? • Чи наявне і наскільки ефективно в закладі освіти наставництво? • Які основні результати командної співпраці можна відзначити?	• Вивчення документації (протоколи засідання педагогічної ради і нарад при директорові). • Опитування (анкетування педагогічних працівників).

Вимога/правило 4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності				
Критерій 4.1. Педагогічні працівники під час провадження педагогічної та наукової (творчої) діяльності дотримуються академічної доброчесності				
Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/ або наукових (творчих) досягнень (частина 1 статті 42 Закону України «Про освіту»).	Що мають зробити педагогічні працівники для реалізації політики академічної доброчесності у закладі освіти	При вивченні дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками потрібно звернути увагу на:	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	1. Неухильно дотримуватись норм академічної доброчесності і власним прикладом демонструвати важливість дотримання норм академічної доброчесності у педагогічній діяльності. 2. Інформувати учнів про необхідність дотримання норм академічної доброчесності. Це має відбуватись наскрізно: під час проведення навчальних занять, у позаурочних заходах, за допомогою наочної інформації.	• виховання в учнях необхідності дотримуватись принципів академічної доброчесності власним прикладом; • неупередженість при оцінюванні навчальних досягнень учнів (на підставі чітких критеріїв); • відсутність протекціонізму та шахрайства при проведенні олімпіад, конкурсів; • дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права; • дотримання правил посилання на джерела	• Чи дотримуються педагогічні працівники норм академічної доброчесності в освітній діяльності? • Чи розробляють вчителі завдання, спрямовані на творчу і аналітичну роботу учнів, критичне мислення?	• Спостереження (за проведенням навчального заняття). • Опитування (анкетування педагогічних працівників; учнів). • Вивчення документації (документ про академічну доброчесність у закладі освіти, протоколи засідань педагогічної ради).

	3. Інформувати батьків про необхідність дотримання норм академічної доброчесності. 4. Спрямовувати зміст завдань під час проведення навчальних занять на творчу та аналітичну роботу учнів. Не повинно бути готових відповідей на поставлені вчителем завдання в підручнику чи інших джерелах. 5. Не використовувати стандартизовані завдання з підручника. Розробляти такі завдання, які спонукають учнів критично мислити. 6. Практикувати в освітньому процесі написання тематичних творчих есе замість рефератів із скопійованою інформацією з інших джерел. 7. Застосовувати компетентнісний	інформації, яка використовується; • чесність і ретельність в інноваційній та дослідно-експериментальній роботі; • просвітницька робота щодо дотримання академічної доброчесності учнями; • інші складові.		
--	--	--	--	--

	підхід у навчанні. Звести до мінімуму завдання на перевірку знань. Використовувати відкриті питання, щоб перевірити рівень володіння навичками, а не знання.			
--	--	--	--	--

Критерій 4.2. Педагогічні працівники сприяють дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти

У питанні академічної доброчесності серед учнів потрібна системна роз'яснювальна робота. Вони мають усвідомити, наскільки важливе дотримання всіма учасниками освітнього процесу норм академічної доброчесності та шкідливе її порушення для всього суспільства і держави.	Основні аспекти дотримання академічної доброчесності учнями	Які кроки мають зробити педагогічні працівники для сприяння дотримання норм академічної доброчесності учнями	Як оцінити виконання критерію?	Методи збору інформації
	- самостійне виконання завдань; - використання у навчальній діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації; - дотримання правил посилання на джерела інформації, яка використовується; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності.	- Здійснювати просвітницьку роботу щодо важливості дотримання норм академічної доброчесності. - Вчити учнів при використанні інформаційних джерел робити необхідні посилання та вказувати автора. - Розробляти завдання, які унеможливають списування. - Оприлюднювати чіткі критерії оцінювання.	- Чи інформують педагогічні працівники учасників освітнього процесу про норми академічної доброчесності та їх важливість? - Чи розробляють вчителі завдання, які унеможливають списування?	- Спостереження (за проведенням навчальних занять). - Опитування (анкетування учнів).

		5. Реалізовувати у практиці роботи формувальне оцінювання. 6. Налагоджувати партнерські відносини між учителями і учнями.		
--	--	--	--	--

Сертифікація педагогічних працівників - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

VI. Критерії і процедури забезпечення антибулінгової програми.

Нормативно-правові документи з питань запобігання, протидії домашньому насильству та булінгу:

- Постанова КМ України в «Про затвердження порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» від 22.08.2018. №658
- Наказ МОН України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»
- Лист МОН України від 18.05.2018 № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству»
- Лист МОН України від 29.12.2018 № 1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу»
- Закон України від 18.12.2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
- Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 №564/836/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 28.10.2014 № 1/9-557 «Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей»

Розроблення антибулінгової програми стало вимогою сьогодні, тому що нині тема агресії та насильства в суспільстві відчутна особливо гостро, і часто майданчиком для прояву жорстокості по відношенню один до одного є саме школа. Діти є найчутливішою групою, яка дуже добре відображає зміни, що відбуваються в сучасному соціумі. Коли «раптом» виявляється, що нове покоління, менш людяне й більш жорстоке, то ми, дорослі, мусимо чесно відповісти собі на запитання — що ми повинні були б, могли б і досі не зробили, щоб діти не ставали такими? Оскільки школа має вагомий вплив на дитину впродовж 12 років, а також те, що значна частина психічних дефіцитів виникає саме в стінах школи, сподіваємося, дана програма стане основним орієнтиром проведення вагової результативної профілактичної роботи з теми булінгу в освітньому середовищі.

План заходів Замшанівського ліцею щодо реалізації Закону України щодо протидії булінгу

№	Назва заходу	Термін виконання	Виконавці
Цільова аудиторія вчителі			
1.	Створення бази інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах	Листопад, грудень	Психолог, класні керівники
3.	Засідання методичного об'єднання класних керівників на тему «Протидія булінгу в учнівському колективі».	Січень	Керівники МО
4.	Ділова гра «План дій щодо забезпечення запобігання насильству в закладі освіти»	Лютий	Адміністрація
5.	Круглий стіл для педагогічного колективу «Безпечна школа. Маски булінгу»	Березень	Психолог
6.	Тренінг з елементами методики кола «Розвиток умінь безконфліктного спілкування. Роль педагога в процесі миробудування»	Квітень	Психолог
7.	Вивчення законодавчих документів, практик протидії цькуванню, булінгу.	Упродовж семестру	Вчителі
Цільова аудиторія учні			
1.	Діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах: - Спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти; - опитування (анкетування) учасників освітнього процесу; - психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів; - соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах; - визначення рівня тривоги та депресії учнів.	Упродовж семестру	Вчителі
2.	Складання порад «Як допомогти дітям упоратись з булінгом», «Стоп! Тут мій кордон або правила безпечної поведінки», «Профілактика булінгу в учнівському колективі»	Упродовж семестру	Вчителі, психолог, учнівське врядування
	Проведення ранкових зустрічей з метою формування навичок дружніх стосунків	Упродовж семестру	Класні керівники 1-4 класів
	Створення морально безпечного освітнього простору, формування позитивного мікроклімату та толерантної міжособистісної взаємодії в ході годин спілкування, тренінгових занять	Упродовж семестру	Класні керівники 1-11 класів
	Для учнів 1-4 класів: - проведення превентивних занять «Корисні навички» щодо розвитку навичок безконфліктного спілкування, спрямованих на розвиток самоповаги, вміння взаємодіяти з оточуючими; - «Гостре словечко коле сердечко» заняття щодо запобігання формуванню девіантної поведінки; - заняття(бесіди, ігри, тренінгові вправи диспути тощо) щодо формування толерантного ставлення до	Упродовж семестру	Класні керівники

	людей з особливими потребами, дітей-переселенців тощо. Профілактики проявів ксенофобії серед учнів «Ми – різні, але ми рівні!»		
3.	Старт програми «Не смійся з мене» або програма тренінгових занять «Стоп - Булінг» (для учнів 5-9 класів)	січень	Класні керівники
4.	Старт програми профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді «Будуємо майбутнє разом» (для учнів 10-11 класів)	січень	Класні керівники
5.	Диспути, години спілкування, ситуативні ігри тощо «А чи готовий ти робити сьогодні зміни навколо себе», «Де брати любов до тих, хто тебе принижує або ігнорує?», «З чого почати боротьбу з булінгом у школах», «Стережіться, бо що посієш те й пожнеш. Про стосунки.»	1-11 класи Упродовж семестру	Класні керівники
	Тренінгові заняття: - «Як відстояти себе» (4 клас); - «У єдності – наша сила» (5 клас) - «Спілкування з однолітками» (6 клас) - «Безпека спілкування у мережі Інтернет» (7 клас) - «Як протистояти тиску однолітків» (8 клас) - «Підліткові компанії» (9-11 класи)	Упродовж семестру	Психолог, класні керівники
6	Проведення тижня з протидії булінгу та насильства «Зупинимо булінгу разом!»: - перегляд дитячих презентацій «Проблема булінгу очима підлітка», «Як подолати булінг, на думку дітей»; - Перегляд мультфільмів з коментуванням: мультфільм «Жив собі чорний кіт»; мультфільм «Про пташок», мультфільм «Вірте у любов, вірте у Різдво»; мультфільм «Курка, яка несла всяку всячину». - Перегляд мультфільмів з коментуванням, щодо кібербулінгу: «Мобільні – це класно», «Історія двох пар», «Ти також заблукав у цьому світі, як і я?», «Залежність від соціальних медіа», 3D-анімація «Приклеєний», 3D-анімація «Смартфоновозалежність», «Технології та родина». - Перегляд відео «Безпечна школа – НікВуйчич». - виготовлення лепбуків учнями початкової школи «Справжній друг»	березень	Всі учасники освітнього процесу
7.	Оприлюднити на офіційному веб-сайті, дошці оголошень: - телефон довіри; - правила поведінки здобувачів освіти; - план заходів освіти, спрямованих на запобігання та протидію булінгу; - процедури подання учасниками освітнього процесу заяв про випадки булінгу в закладі освіти; - порядок редагування на доведені випадки булінгу у школі та відповідальність осіб, причетних до булінгу.	До 01.02.2020	Соціально-психологічна служба
8.	Створити комісію з розгляду випадків булінгу та оформити журнал реєстрації рішень комісії, які зберігаються у паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів комісії	До 01.01.2020	Адміністрація

9	Залучати громадські, батьківські, молодіжні організації представників служб у справах дітей та ювенальної поліції	Упродовж семестру	Соціально-психологічна служба
10	Надавання дітям індивідуальних та групових консультацій за запитом батьків.	Упродовж семестру	Соціально-психологічна служба
11	Брати участь у онлайн курсі «Протидія та попередження булінгу в закладах освіти» за посиленням	Під час роботи курсу	Соціально-психологічна служба
12	Години відвертого спілкування за участю представників дитячої поліції «Не допускай булінгу над собою. Допоможи другу»	За домовленістю	Класні керівники 1-11 класів
13	Складання та розповсюдження серед учнів 2-11 класів листівок на тему: «Не стань жертвою булінгу»	Постійно	Учнівське самоврядування
	Цільова аудиторія батьки		
	Діагностика рівня обізнаності батьків щодо булінгу		
	Анкетування батьків «Насильство щодо дітей: погляд батьків»	Упродовж семестру	Класні керівники
	Проводити інформаційно-просвітницькі заходи щодо протидії булінгу в освітньому середовищі - Чому діти цькують дітей і що з цим робити. - Як виявити жертву цькування в школі. Як навчити дитину протидіяти. Алгоритм для батьків. - Stop-булінг. Три проблеми батьків, які впливають на дитячу . - Коли вашу дитину цькують (посібник для батьків) - Булінг, або шкільне цькування: налякати поліцією не вдасться, що ж робити? -	Упродовж семестру	Соціально-психологічна служба
	Тематичні батьківські збори. «Протидія цькуванню в учнівському колективі»; «Булінг від А до Я»; «Виховання дітей у сім'ї без фізичного покарання: данина моді чи наріжний камінь родинної педагогіки»	Упродовж семестру	Класні керівники 1-11 класів
	Поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини	Упродовж семестру	Соціально-психологічна служба
	Тренінг «Як навчити дітей безпеці Інтернету»	За запитом	Соціально-психологічна служба
	Тренінгове заняття для батьків «Інструменти для аналізу конфліктів. Вироблення навичок безконфліктного спілкування»	Березень-квітень	Соціально-психологічна служба

VII. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників

Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти

Управлінська діяльність керівних працівників закладу освіти на сучасному етапі передбачає вирішення низки концептуальних положень, а саме:

- створення умов для переходу від адміністративного стилю управління до громадсько-державного;
- раціональний розподіл роботи між працівниками закладу з урахуванням їх кваліфікації, досвіду та ділових якостей;
- забезпечення оптимальної організації освітнього процесу, який би забезпечував належний рівень освіченості і вихованості випускників та підготовку їх до життя в сучасних умовах;
- визначення найбільш ефективних для керівництва шляхів і форм реалізації стратегічних завдань, які б повною мірою відповідали особливостям роботи закладу та діловим якостям адміністрації, раціональне витрачання часу всіма працівниками закладу;
- правильне і найбільш ефективне використання навчально-матеріальної бази та створення сприятливих умов для її поповнення в сучасних умовах;
- забезпечення високого рівня працездатності всіх учасників освітнього процесу;
- створення здорової творчої атмосфери в педагогічному колективі.

Сучасні положення освітнього менеджменту вимагають від керівника навчального закладу фахових компетенцій:

- прогнозувати позитивне майбутнє і формувати дух позитивних змін;
- забезпечувати відкрите керівництво;
- вивчати інтереси і потреби місцевої громади й суспільства в цілому, щоб визначати нові цілі і завдання;
- організовувати роботу колективу на досягнення поставлених цілей;
- працювати над залученням додаткових ресурсів для якісного досягнення цілей;
- постійно вчитися і стимулювати до цього членів педагогічного колективу. Інакше кажучи, діяльність керівника закладу визначається такими чинниками:
- рівнем його компетентності;
- обраною концепцією власної діяльності;
- рівнем розвитку і спрямованості організаційної культури закладу.

Установити ефективність процесу, якість створених умов для його проведення, вплив керівника на продуктивність роботи школи неможливо без належної оцінки результатів його діяльності.

Однією з форм контролю діяльності педагогічних працівників, до яких належать і керівники закладу освіти, є атестація. Метою даного процесу контролю за діяльністю закладу є:

- найбільш раціональне використання спеціалістів, підвищення ефективності їх праці та відповідальності за доручену справу;
- сприяння подальшому покращенню підбору і вихованню кадрів, підвищення їх ділової кваліфікації;
- посилення матеріальної і моральної зацікавленості працівників;
- забезпечення більш тісного зв'язку заробітної плати з результатами їхньої праці;

- визначення відповідності займаний посаді;
- стимулювання їх професійного та посадового зростання.

Оцінювання управлінської діяльності складається з чотирьох етапів:

- I. Підготовчого.
- II. Основного.
- III. Підсумково-корекційного.
- IV. Регулятивно-корекційного.

На підготовчому етапі відповідальною особою проводиться відбір, систематизація та аналіз матеріалів, що характеризує динаміку розвитку навчального закладу, рівень управлінської діяльності його керівників. З цією метою вивчаються:

- матеріали попередньої експертизи управління освітнім процесом та тематичного вивчення окремих питань, що стосуються організації діяльності закладу;
- відповідність роботи закладу особливим умовам здійснення освітньої діяльності;
- результативність роботи закладу освіти щодо розвитку творчих здібностей школярів (участь у предметних олімпіадах різного рівня, учнівських турнірах, конкурсах, МАН тощо);
- робота педагогічного колективу щодо розробки та впровадження авторських програм, навчальних посібників, підручників;

Аналізуються статистичні дані:

- результати освітньої діяльності учнів на кінець навчального року;
- охоплення учнів гарячим харчуванням;
- випадки дитячого травматизму, що сталися під освітнього процесу;
- плинність керівних та педагогічних кадрів;
- наявність конфліктних ситуацій у колективі, скарг на роботу закладу.

Другий, основний, етап комплексно-цільової програми має такі розділи:

Діагностичний, аналітично-регулятивний, контрольно-діагностичний, мотиваційно-діагностичний, контрольно-регулятивний, аналітичний.

Мета діагностичного дослідження - самоаналіз та самооцінка управлінської діяльності керівниками закладу.

Аналітично-регулятивний має за мету внесення коректив в управлінську діяльність керівників за результатами самоекспертизи.

Контрольно-аналітичний передбачає отримання інформації про соціально-психологічний клімат у закладі освіти та рівень знань учнів.

Мотиваційно-діагностичний дозволяє висунути пропозиції щодо визначення об'єктів та підходів для проведення експертизи. Експертною групою та керівниками навчального закладу укладається робоча програма експертизи управління освітнім процесом. Складається вона з трьох блоків: інваріантного, варіативного та замовленого.

До інваріантного блоку входять питання, що дозволяють визначити рівень управлінської діяльності, наявність свідомого цілеспрямованого регулювання складних процесів та організаційних відносин у закладі освіти та в кожному з його підрозділів.

Перелік питань варіативного блоку визначається з урахуванням підсумкових матеріалів комплексних соціально-психологічних досліджень та результатів контрольних робіт.

Питання третього блоку складаються на основі замовлення керівників навчального закладу про надання методичної допомоги в організації управлінської діяльності та навчально-виховного процесу.

Контрольно-регулятивне вивчення визначає відповідність діяльності керівників закладу нормативним аспектам управління, проблеми і резерви розвитку закладу, напрямки надання методичної допомоги. Його структура: - проведення експертизи управління освітнім процесом безпосередньо у закладі;

- індивідуальна контрольно-регулятивна робота з питань управління; - надання методичної допомоги за заявкою керівництва закладу; - оперативне усунення керівництвом виявлених недоліків.

Аналітичний розділ має на меті висловити загальну оцінку управлінської діяльності, підготувати висновки та пропозиції.

Третій, підсумково-корекційний етап поділяється на підсумковий та корекційний. Підсумковий містить глибокий аналіз предмета експертизи, формування банку даних за її результатами, планування розвитку закладу освіти.

Корекційний - має на меті регулювання та корекцію управлінської діяльності, виявлення якісних змін предмета експертизи та прогнозування розвитку закладу.

Регулятивно-корекційний етап - передбачає вдосконалення та коригування окремих напрямків та форм управління освітнім процесом.

Зокрема, експертами контролюються законодавчі, нормативні та правові аспекти діяльності закладу, дотримання в ньому державного стандарту загальної середньої освіти, забезпечення соціального захисту, охорони життя, здоров'я та прав учасників освітнього процесу.

Керівниками закладу створюються необхідні умови для оптимальної діяльності учасників освітнього процесу, усуваються виявлені недоліки в роботі, здійснюється реалізація програм стратегічного розвитку закладу.

Вимоги до ділових та особистісних якостей керівників закладу освіти:

- цілеспрямованість та саморозвиток;
- компетентність;
- динамічність та самокритичність;

- управлінська етика;
- прогностичність та аналітичність;
- креативність, здатність до інноваційного пошуку.
- здатність приймати своєчасне рішення та брати на себе відповідальність за результат діяльності.

Ефективність управлінської діяльності керівника закладу включає стан реалізації його управлінських функцій, основних аспектів та видів діяльності, ступінь їх впливу на результативність освітнього процесу, а саме:

1. Саморозвиток та самовдосконалення керівника у сфері управлінської діяльності.
2. Стратегічне планування базується на положеннях концепції розвитку закладу, висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності.
3. Річне планування формується на стратегічних засадах розвитку закладу.
4. Здійснення аналізу і оцінки ефективності реалізації планів, проектів.
5. Забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів.
6. Поширення позитивної інформації про заклад.
7. Створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні).
8. Застосування ІКТ-технологій у освітньому процесі.
9. Забезпечення якості освіти через взаємодію всіх учасників освітнього процесу.
10. Позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників.